

Nogle Meddelelser om Maltbygdyrkning.

Foredrag i det kgl. Landhusholdningselskab den 20de Oktober 1880
af Redaktør Erhard Frederiksen.

Aarsagen til, at jeg allerede nu, kun lidt over $\frac{1}{2}$ Aar efter, at jeg havde Lejlighed til at indlede Diskussion over det samme Emne her i Selskabet, igjen har fundet Anledning til at lægge Beslag paa Dhr. Medlemmers Opmærksomhed derfor, er først den, at jeg i denne Sommer igjen ved det kgl. danske Landhusholdningselskab og det Classenske Fideis-kommis blev sat istand til at foretage en for mig overmaade interessant og lærerig Studierejse i Preussisk Sachsen og Alsace, fra hvilken jeg haaber at kunne meddele nogle Enkeltheder af almindelig Interesse. Dernæst har den Udstilling af Maltbygd, som nylig er aabnet af de samvirkende Landbosforeninger i Sjællands Stift, og som jeg har haft særkelig Lejlighed til at drage Nytte af, bragt mig til at ønske, medens den endnu er i frisk Minde og tilgængelig, at bringe den under Dmtale paa dette Sted. Endelig staaer det for mig som nødvendigt, at Spørgsmaalet om Maltbygdyrkningen nu optages alvorlig til Undersøgelse, og at der foretages i denne Retning, hvad der kan foretages af almindelige Foranstaltninger med Udsigt til praktisk Udbytte. Det forekommer mig, at Interessen for denne Sag i Øjeblikket er saa stor og levende, at Tiden er kommen til ikke at lade den hvile længere. Jeg har derfor ansæet det

for rigtigt ikke at holde tilbage det, som jeg, efter hvad jeg har seet i Udlandet og kjender til Indlandets praktiske Forhold, mener at burde anbefale som Foranstaltninger, der mulig kunde være Tale om at iværksætte her hjemme med Udsigt til praktisk Resultat. —

Høsten i Saaleegnen. Formaalet for mit Ophold i Saaleegnen var navnlig der at iagttage Bygget under Modningen og i Høsten. Jeg var saa heldig at finde meget gunstige Forhold her at arbejde under, navnlig ved Introduktion til større Kornhandlere i Magdeburg og Halle og ved Hjælp af mit ret nøje Kjendskab til disse Egnes Landbrugsforhold fra tidligere Rejser. Ved en større Bygkjøbmand i Halle — der ligger ved Saalefloden i den bedste tykke Bygegn — valgte jeg navnlig at søge praktiske Oplysninger i en nærved Byen liggende Sukkerfabriks Avlsbrug, hvor der hvert Aar af o. 600 Tdr. L. Byg produceres en meget svær Afgrøde af fineste Maltvare. Blandt de Besøg i andre bekjendte store Avlsbrug og paa nogle Bøndergaarde, som jeg denne Gang gjorde i Preussf. Sachsen, vare mine Ture i Marken i Løbet af c. 14 Dage med dette Avlsbrugs Direktør, Hermann, mig de nyttigste af alle. Byghøsten stod netop for Døren, da jeg kom dertil, og det var kun ved at tage fat øjeblikkelig, at det lykkedes mig at faa en Prøve grønhøstet Byg foruden Prøver, høstede paa senere Modenhedsgrader. Det var mig om at gjøre at faa disse til Sammenligning med nogle tilsvarende Forsøg, som bleve udførte for mig paa Gaarde her hjemme i dette Aars Høst.

I Saaleegnen tager man det overordentlig alvorligt med Valget af den rette Modenhedsgrad. Direktør Hermanns 600 Tdr. Land modnedes meget hurtig, medens jeg var der, fordi det var saa ualmindelig varmt og tørt Vejr lige til Høst. Der blev derfor meget stor Travlhed. Alt maatte vige for at faa Bygget mejet i rette Tid. For tidlig vilde man ikke paa nogen Maade begynde, nemlig saalænge der endnu var enkelte grønne Ax at finde. Jorden var i meget

høj Kultur, Bygget radsaaet og fuldkommen frit for Ukrud; der var endog trods Jordens overordentlige Renhed brugt Radrænser i Bygget om Foraaret. Stridningen var øjensynlig foregaaet overordentlig ensartet, og Modningen skete derfor ogsaa langt mere ensartet, end vi ere vantede til at se her hjemme. Det rette Øjeblik var derfor ikke vanskeligt at træffe, da Bygget var fuldmødt, uden at være overmodent. Opgaven var at meje det, saasnart alle Straa og År vare gule og Kjærnen nogenlunde fast, som stibt Bø. For Farvens Skyld vilde man meget nødig have det stærkere modnet. Der arbejdedes af forstjellige Grunde her udelukkende med Haandkraft. Mejerne anbragtes i forstjellige smaa Hold, eftersom Bygget var mere eller mindre modent, men Direktør Hermann beklagede meget, at Modningen skete saa hurtig, at det Sidste vilde have fuldkommen haarde Kjærner og nikkende År, før han blev færdig. Hvor energisk man end arbejder i Høsten her hjemme, har jeg dog næppe noget Sted set den Bøer, som her udfoldedes for at meje Bygget netop i rette Tid fremfor noget andet Høstarbejde. Men det beklagedes dog ikke, — hvad man saa ofte hører her hjemme — at man ikke havde taget det første Byg tidligere. Modent maatte det først og fremmest være for at blive fin Maltvare.

Det Indtryk, jeg modtog her, var følgende: Det smukkeste Byg produceres, naar det mejes netop i det Øjeblik, da der ikke findes flere umodne År. Tidlig Saaning, Radsaaing og Jordens høje Kultur udøve tilsammen en meget stor Indflydelse paa, at dette Tidspunkt indtræffer ens for alle Planter, og vistnok ogsaa paa, at der ikke kommer fildige Sideskud. Der ventedes her o. 20 Fold, men Bygget var væsentligst staaende, hvortil Radsaaing og tynd Saaning bidrage meget.

Bygget i Saaleegnen lægges paa Skaar og bindes umiddelbart før Indkjørselen. Dette straffer sig ofte haardt og har gjort det iaar. Der indtraf efter Mejningen en langvarig Regnperiode, og trods al Omhu lykkedes det ikke at

fri Bygget for at blive graaligt og ligesom jordslaaet. Rjømændene i Saaleegnen beklage meget, at Saalebygget iaar ikke er smukt i Farven, og meget er sikkert blevet ødelagt. Dhr., som have besøgt Udstillingen i Industriforeningen, ville have seet 3 Prøver, som ere sendte mig fra Rjømmand Aug. Eigendorff i Halle som Exempler paa dette Aars fineste Saalebyg. De tyde baade paa en forholdsvis hurtig Modning og paa at have ligget paa Skaar i Regnvejr.

Høsten i Alsace. Til Nedre-Alsace kom jeg, da Høsten var saa godt som endt. Kun M. Gruber i Königs-hofen — Ejeren af et stort Bryggeri og den egentlige Sjæl i de fortrinlige Konkurrencer og Forsøg, som her ere udforte for at hæve Bygavlen — havde endnu sit Byg staaende paa Marken dels umejet, dels i *Moyettes*. Det efteraarsfaaede Byg synes at modnes senere end det foraarssaaede, men M. Gruber ønskede ogsaa at faa Bygget stærkt modent. Blot for at udføre Bygforsøg har M. Gruber forpagtet og kjøbt Jord paa forskjellige Steder i Nærheden og har ved sine Forsøg bidraget overordentlig meget til at klare Bygspørgsmaalet. Hans Prøver have stadig været blandt de bedste i Konkurrencen. Ogsaa han forlanger særlig, at der ikke maa findes mindre modne Korn i Bygget.

I Alsace indfører man som et Bidrag til Forbedring af Byggets Kvalitet den Høstmaade, som er gammel kjendt i visse Egne af Frankrig — og efter Prof. Jørgensens Meddelelse ogsaa i Thykland — nemlig at sætte Sæden i *Moyettes*. Sæden bindes da strax op efter Jernet, sættes sammen i 4 og 4 Neg, der dækkes med et Ste, idet dette anbringes over de andre som en Hætte, omvendt med Rodenden opad og Toppen udbredt nedad. Jeg saa saadanne Høbe staa i stærke Tordenstjyl uden at blive gjennemblødte, og det meddeltes mig, at Sæden paa denne Maade stod overordentlig sikkert, uden nogensinde at sættes om trods vedholdende Regn. I Nedre-Alsace er Klimaet besværligt for Høsten; man lider efter varme Dage navnlig af Tordenbyger, der kunne staa

Længe mellem Bjergene og give voldsomme Regnskyl. Man er derfor i Alsace meget bange for at lægge Bygget paa Skaar og paaستااer, at det let bliver jordsflaaet. Bryggerne og Maltgjørerne i Straßbourg lægge en overordentlig Bægt paa den fuldkomneste funde og friste Lugt ved Bygget som Maltvare.

At man i Alsace forstaar at producere en fortrinlig Maltvare, derom vidne et Par Prøver, som Dhrr. ville have seet paa Udstillingen, af foraarsaaet og efteraarsaaet Chevallerbyg. Paa min Anmodning har Sekretæren for Bygundersøgelserne, Hr. Wagner, været saa velvillig at sende mig disse Prøver af Hr. Grubers Abl. Navnlig er det efteraarsaaede Byg saa smuk og fuldendt en Maltvare, som man vel kan tænke sig. —

Modenhedsgraden. Resultatet af mine Besøg i Saaleeguen og i Nedre-Alsace og af mine Forhandlinger med Fagkyndige paa dette Punkt er følgende. Det smukkeste og til Export værdifuldeste Byg faaes utvivlsomt ved at høstes, netop saasnart Modenheden er indtraadt, og naar alle Straa og Ax ere gule. Kornhändlerne i Halle og Magdeburg, hvis Forretning hovedsagelig er Maltbyg, have god Varekundskab. De sætte stor Pris paa en stærk gul Farve, men de foretrakke langt den mattere Farve, der tyder paa Overmodenhed, fremfor det lyse gjennemskinnende Ydre, der er saa karakteristisk for en for tidlig Høst, og som saa ofte har været anseet som det Karakteristiske for fine Maltvarer her hjemme. Deres Dom stemmer naturlig nok overens med den Bedømmelse, som jeg i Marts Maaned var istand til at referere fra de engelske Maltgjørere, der jo ogsaa ere Saalebyggets Kjøbere. Jeg har i Sommer ved Forhandlinger med Kornhändlerne i Preuss. Sachsen ofte havt Anledning til at anerkjende Sandheden af de Udtalelser, som faldt i denne Retning fra Kapt. Dr. Jacobsen ved Mødet i Marts Maaned her i Selstabet.

Det er aabenbart ikke heldigt at skulle udsætte Byggets

Mejning, indtil den største Del af Aæne er overmoden. Der er forbundet direkte Tab dermed og forøget Risiko. Men saalænge Evmodenheden — denne Fejl, som det under vort Klima udenfor de gunstigste Maltbyggegne kræver særlige Anstrængelser for at ophæve — endnu eksisterer, vil den tvinge til at høste Bygget stærkere modent, end absolut ønskeligt, til at lade Hovedmassen af Afgrøden blive overmoden, for at faa de grønne Aæ modne, forsaavidt man ønsker at faa saa høj en Kvalitet Maltvare ud deraf som muligt. Men Evmodenheden hører heldigvis til den Slags Mangler, der lade sig besejre, naar man blot vil lade sig det være magtpaaliggende at bringe de simple Midler i Anvendelse, hvorved man er istand til at bringe Bygget til ensartet ligelig Udvikling.

Med Hensyn til dette Forhold tør jeg tillægge allerede de smaa Forsøg, som nogle Landmænd iaar have været saa velvillige at udføre for mig, nogen Betydning. Det er paa 10 Gaarde, at disse 11 Forsøg ere udførte; Dhrr. ville have seet Resultatet i Prøverne under Nr. 120 paa Udstillingen. Et enkelt Aars Forsøg kunne ganske vist i ingen Henseende være afgjørende. Som udførte ad privat Vej have de selvfølgelig heller ikke kunnet underkastes en saadan Kontrol, at det er muligt derpaa at bygge almengyldige Resultater. Hvad der foreligger viser imidlertid, at med Vejrforhold som i dette Aar vil det breddsaede Byg under vore sædvanlige Dyrningsforhold blive bedre Maltvare, naar det bliver overmodent, end naar det høstes paa det Stadium, som vi sædvanlig kalde Modenhed. Man kommer ved at betragte Prøverne snart paa det Aæne med, at de overmodent høstede her gennemgaaende maa bedømmes som de bedste Maltvarer. Der er gennemgaaende Tegn til, at Evmodenhed for en væsentlig Del er Aarsagen dertil, idet der ved Høsten paa det egentlige Modenhedstadium har været en Del umodne Aæ tilstede. Selvfølgelig maa der ogsaa tages Hensyn til de særlig gunstige Vejrforhold for Høsten iaar. Under andre

Bejrforhold ville Forholdene let blive mindre gunstige for den overmodne Sæds Kvalitet.

Kapt. Jacobsen har undersøgt nogle af disse Prøver nøjere for de enkelte Kornes Melethed, saaledes at Forholdet kan angives med Tal, og har velvillig lovet at meddele sine Resultater efter Foredragets Slutning.

Uensartethed og Evemodenhed. Af alle de Møgligheder, som med Rette kunne fremhæves ved vort Byg, maa jeg anse det for at være rette Tid og Sted her særlig at fremdrage Uensartetheden. Det er ingenlunde min Mening dermed at ville forringe Betydningen af de andre Fordringer til god Maltvare og fremfor Alt ikke af Meletheden. Men Meletheden, Farven, Fyldigheden o. s. v. ere dels Egenskaber, der afhænge i høj Grad af Forhold, hvorover vi ikke ere Herrer, eller i hvert Fald som den høje Kultur ikke hurtig kan bringe tilveje, medens Uensartetheden er en Fejl, der kan have sig i væsentlig Grad i ethvert Aalsbrug ved umiddelbare simple Forholdsregler i dette Øjemed. Og endelig skjønner jeg ikke rettere, end at Tilvejebringelse af større Ensartethed vil faa særlig Betydning for vor Bygproduktion ligeoverfor den Begivenhed i England, som næppe anedes af Noget for et halvt Aar siden, nemlig Maltstættens Omdannelse til en Ølsfat.

Kun de allerbedste af de paa Udstillingen fremstillede Bygprøver kunne siges at være frie for denne Fejl, Uensartethed mellem de enkelte Korn. Saa godt som alle øvrige Prøver lide deraf i større eller mindre Grad. Man sammenligne selv de bedre Prøver som dem i 2den Kl. med Alsace-Bygget. Der kan næppe være Tvivl om, at ogsaa denne Fejl for en stor Del beroer paa Jordbunden og Beliggenheden (Klimaet), de naturlige Forhold. I de gunstigste Egne i Udlandet og her hjemme (Vestlolland og Kallundborgegnen) er det forholdsvis let at høste ensartet Byg. Evemodenheden bliver der sjælden stærkt fremtrædende. Men man er overalt istand til at have denne Mangel i meget betydelig Grad, at tilvejebringe ligelig Udvikling og Ensartethed ved

tidlig Saaning, ved Benyttelse af ensartet udviklet, stærkt forteret Sædekorn, ved Radsaaning, ved at udføre Høsten paa rette Tidspunkt (Fuldmodning) og endelig ved at anvende Omhu i Sorteringen af Handelsvaren (ved Bobymaskinen). Den praktiske Betydning af Ensartethed mellem de enkelte Korn for Byggets Værdi for Maltgjøringen og Ølbrygningen har jeg søgt at udvikle udførligere i mine Meddelelser her i Selskabet i Marts Maa-
ned og skal derfor ikke gjentage dette her.

Det er Mr. Gladstones Mening, at Maltstattsens Ophævelse vil have til Følge, at Prisen paa det fineste Byg vil blive lavere til Fordel for den store Masse jævne Byg. Efter mit Besøg i Burton ifjor kunde jeg ikke ret forstaa dette. Jeg har atter iaar korresponderet med nogle særlig Sagkyndige i England om Sagen, og disse mene, at der i Virkeligheden intet Bestemt kan forudsees om Forandringens Indflydelse paa Byghandelen. Det er en Mængde forstjellige Faktorer, hvorpaa det vil bero, saaledes navnlig i hvilket Forhold det vil kunne svare Regning for de engelske Bryggere at benytte Ris og Majs istedetfor Byg til Ølfabrikationen. Der er imidlertid for Øjeblikket næppe nogen fornuftig Grund til at antage, at Prisforholdene skulde forandre sig saaledes, at det ikke skulde kunne betale sig saa godt som nogensinde for os af al Kraft at lægge Vind paa Produktionen af god Maltvare. I Lande, der ikke have Maltstat, er Forstjellen i Værdi efter Kvaliteten allerede saa stor, at der er al Opfordring til gennem Øyrkningen at foretage Alt, hvad der er muligt i denne Retning. I Burton mener man endnu, at man altid vil være nødsaget til at benytte det fineste, mest megede og møre Byg til Brygning af Ale, og da Tilbudet deraf er saa begrænset, venter man ikke, at Prisen vil kunne falde meget for dette. Derimod vil man uden Maltstatten til andre jævne Ølforter vistnok fordelagtig kunne bruge billigere Bygforter, end det hidtil har kunnet svare Regning. Der er et Moment, som kan have

alvorlig Betydning, nemlig at visse lette Bygsorter, der have alle de Egenstaber, som kræves af god Maltvare, men som have givet for lille Udbytte til at kunne bruges med Fordel under Maltstättens Indflydelse, ville kunne komme stærkere i Brug efter dens Ophævelse. I det Hele er det ganske vist umuligt i alle Enkeltheder at overse dette Spørgsmaal, og det vil man ikke blive istand til, forinden der foreligger praktiske Erfaringer, efter at Maltstättten i nogen Tid har været i Virksomhed. For mig stiller det sig, Alt overvejet, som det Sandsynligste, at de allerfineste Bygsorter, saaledes som vi ved Anvendelsen af al Omhu i Dyrkningen kunne producere dem i vore af Naturen bedste Byggegne, altid ville være sikre paa at sælges til god Pris. Hvad der kommer umiddelbart derefter, altsaa den store Masse af vor hidtilværende Export til England, kan muligvis være udsat for at blive trykket noget i Pris, men paa den anden Side vil der da ved Forbedringer i Dyrkningen rimeligvis kunne komme en Del Byg i Betragtning som Maltvare fra Egne, der hidtil ikke have kunnet levere Varer for det engelske Marked.

Men netop ligeoverfor Maltstätttens Ophævelse gjælder det derfor afgjort endnu langt mere end tidligere at lægge Vægt paa Ensartetheden. Selv Byg, der ikke er saa overordentlig melet, vil, naar det er fuldkommen ensartet, da kunne ventes at komme i Betragtning i de engelske Bryggerier. Men Ensartethed i Kornenes Udvikling maa til alle Tider kræves af alt Byg, der skal benyttes som Maltvare. Ved at rette Anstrængelserne paa dette ene Punkt i vor Bygavl, vil denne efter mit Skjøn kunne hæves til i sin Helhed at indbringe Landet betydelig højere Beløb, end det hidtil har været Tilfældet. Og hver enkelt Producent, der gjør, hvad han kan, i denne Henseende, vil afgjort se sine Bestræbelser lønede i højere Pris for sin Bygavl.

Efteraarshaaningen i Alsace. Saaningen af Chevalierbyg om Efteraaret bliver nu, overalt hvor Forbundsforholdene gjøre det muligt, anbefalet i Nedre-Alsace. Man tilraader

at faa Bygget faa sent om Efteraaret, at det først spirer frem over Jorden om Foraaret, altsaa f. Ex. samtidig med den fildige Pløjning af Koejorden efter Koernes Optagning. Jorden kan ikke faa nogen fin Behandling paa denne Aarstid. Man kan næppe bruge Radsaamastinen, og da man ønsker at bringe det efteraarsfaede Byg ensartet og særlig dybt i Jorden, maa dette helst ske med en Skrælplov eller lignende Redskab. I Alsace giver Vintersaanningen altid det fineste Maltbyg, de fyldigste og mest buttede samt indholdsrigeste Korn. Dhr., som have besøgt Udstillingen i Industriforeningen, ville have bemærket 4 Prober Byg fra Alsace af Høsten 1880. De to af disse, Efteraarsfaet Chevalierbyg, ere faa sjønt Maltbyg, som man vel kan tænke sig, og have navnlig langt fyldigere og mere buttede Korn end de 2 andre, Foraarsfaet Chevalierbyg. Der bliver blandt de mere fremragende Landmand i Nedre-Alsace stadig gjort Forsøg i det Større med Efteraarsaanningen. Meget ofte er det umuligt at faa Bygget til at unblade at spire frem før Vinteren, og det kan da om Foraaret se ud, som om det var aldeles ødelagt af Frosten. Men selv da vil det under nogenlunde gunstige Vejrforhold kunne komme sig igjen, og Planterne blive meget kraftige. I Slutningen af April eller først i Maj lider man i Nedre-Alsace som Regel af Isflod, der er faa ødelæggende for de lavere liggende Bingsaarde, og som undertiden kan vare en 8 Dages Tid og da ogsaa vise skadelig Indflydelse paa Bygget, men det synes dog, som om Vinterbygget modstaaer dette meget godt.

Som jeg allerede nævnede i Marts her i Selstabet, er der i Resultaterne af Efteraarsaanningen i Nedre-Alsace et Bevis paa, at Chevalierbygget kræver en lang Væxtperiode, og at det i hvert Fald bør saaes faa tidlig i Foraaret som muligt. Hvorvidt Saanningen om Efteraaret nogenfinde vil kunne faa almindelig Indgang i Alsace, staaer for mig som tvivlsomt. Om den vil kunne have nogen praktisk Betydning her hjemme, er sikkert lige faa tvivlsomt; derimod synes det mig

afgjort, at Forsøg i denne Retning bør udføres her hjemme og ville have betydelig Interesse.

Konkurrencen i Alsace. Det, der var Hovedformaalet for mit Studium i Alsace, var Fremgangsmaaden for og Virkningerne af de Udstillinger og Konkurrencer, som have været afholdte der siden 1875. De ere udførte af *Société des Arts, Agriculture & Sciences de la Basse-Alsace*, et Selskab, der har en lignende Fortidsvirksomhed at se tilbage paa som vort Landhusholdningselskab. Brygger- og Maltgjørerensyndikatet i Straßbourg og Omegn har givet Pengene dertil og har i de 5 Aar anvendt 20,000 Frcs. derpaa (i 1879 o. 6000 Frcs.). Man begyndte med i de første Aar at skaffe Chevalierbyg fra England, saa fint som muligt, til Sædetorn, og overlod dette til Landmændene til Indkjøbsprisen. Man indbød da til Konkurrencen, forlangte, at det fremstillede Byg skulde være Chevalier, frit for enhver usund Lugt, uden forte Spidser eller rødligte Pletter og vel renset og sorteret. Der skulde indleveres 300 Kilogram (o. 3 Tdr.) i hver Prøve (som saa kjøbtes af Bryggerne efter Konkurrencen). Alt det udstillede Byg, som opfyldte disse Fordringer, præmieredes da med Præmier paa 100 og ned indtil 25 Frcs. Senere har man forhøjet de største Præmier til 200 Frcs. og i 1879 nedsat de laveste til 12¹/₂ Frcs., og i enkelte Aar (som 1878) har man ikke givet Præmier til den laveste Klasse. Bygget bedømmes af en Kommission paa 7 Medlemmer, hvoriblandt M. Gruber som Præsident og M. Wagner som stemmeberettiget Sekretær, der tillige aflægger Beretningerne. Bedømmelsen udføres saaledes, at en Prøve af Bygget sorteres paa Sold med bestemte Abninger, hvorefter Affaldet bestemmes procentvis. Byggets Kvalitetsvægt før og efter Sorteringen bestemmes. For de enkelte Egenstaber gives visse Points, indtil 5 for hver, nemlig Farve, Lugt, Kornets Form, Indblanding af fremmede Korn. Det samlede Antal Points, som derved erholdes, adderes til Nettovægten pr. Hectoliter efter Sorteringen, og derved faaes et

Tal, der nærmer sig mere eller mindre til 100. Herefter deles da Bygget i 5 Klasser, saaledes at de enkelte Prøver i hver Klasse faa samme Præmie. Denne Bedømmelse tager megen Tid. Der bedømmes kun o. 30 Prøver i 1 Dag, og den hele Sag gjøres først færdig i Løbet af en Maanedstid.

Resultatet har været, at medens der i 1875 fremstilledes 22 Prøver til Konkurrencen, var der i 1878 112 og i 1879 155 saadanne (Nedre-Alsace er næppe større end Halvdelen af Sjælland). Første Aar kom 4 i 1ste og 10 i 2den Klasse, og i 1879 resp. 7 og 69. Prøverne have gennemgaaende været langt bedre behandlede i de senere Aar saavel gennem Dyrkningen som Sorteringen, og — Dyrkningen af Chevalierbyg med Omhu og efter de rette Regler er bleven almindelig over hele Alsace.

Samtidig med Indbydelsen til Deltagelse i Konkurrencen er der udgaaet Regler for Dyrkningen fra Kommissionen. Man tilraader deri 1) at faa om Efteraaret, forsaavidt det er muligt, ellers saa tidlig som muligt om Foraaret. Der anbefales endvidere 2) god Jordbehandling, 3) at benytte som Forfrugt Roer eller Kartofler, som ikke ere altfor stærkt gjødede, eller Byg efter en Rodfrugtafgrøde, 4) i saa Fald at anvende Fosforsyre- og Kaligjødning, 5) kun at bruge bedste Slags, højt udviklet Sædekorn. Forholdene i Nedre-Alsace ere i betydelig Grad forskellige fra vore. Foraaret er tidligere, Sommeren er noget varmere og fugtigere end hos os. Det er en Floddal med tildels meget kvælstofrige Jorder, tilbøjelige til at give stærk Væxt i Stængel og Blade (Vejesæd). Blad- og Rodfrugter indtage derfor ogsaa en overvejende Plads i Sædstiftet. Det er altsaa Forhold, hvor det i højere Grad end sædvanlig her hjemme gjælder om ikke ved Gjødningsstilførselen at tilvejebringe for stor Yppighed i Bygvolanten, men særlig at søge en Modvægt derimod ved Fosforsyre- og Kalitilførsel. Ere end Midlerne saaledes noget forskellige, saa er dog Formaålet det samme som hos os:

Den ligelige, normale Udvikling og den lange Væxtperiode.

Udstillingen i Industriforeningen. Den Udstilling, som nu er aabnet i Industriforeningen, maa ansees som det første alvorlige Forsøg paa almindelige Foranstaltninger til Malt-
 bygproduktionens Fremme. Bedømmelsen foretoges som be-
 kjendt med den yderste Omhu og med det engelske Markeds-
 Forbringere for Dje. Formanden for de samvirkende Landbo-
 foreninger i Sjællands Stift udtalte ved den officielle Åb-
 ning i Tordags, at den Belæring, der navnlig kan hentes ved
 denne Udstilling, er Varekundskab. Deri maa man sam-
 stemme. En aarlig Udstilling af denne Art, der giver Lej-
 lighed til paa Grundlag af en fagmæssig Bedømmelse at
 sammenligne Byg af de forskjelligste Kvaliteter med Byg, der
 kan betragtes som Standardprøver for fineste Maltoare,
 kan i denne Retning gjøre overordentlig Nytte. Varekund-
 skaben er ikke mindre nødvendig for Producenten og Sæl-
 geren end for Kjøberen. Ved at udbrede Varekundskaben,
 Evnen til at bedømme en bestemt Vares Kvalitet og virkelige
 Værdi i Forhold til andre, ville Bygudstillingerne med Be-
 dømmelsen — næppe i mindre Grad end Smørudstillingerne
 have gjort det for Smørret — yde deres væsentlige Bidrag
 til at bringe Handelspriserne i bedre Overensstemmelse med
 Kvalitetforskjellen. I denne Henseende er Forholdet utvilsomt
 ikke heldigt i Byghandelen her i Landet. Der er næppe
 Tvivl om, at flere af de bedste Produktioner paa Udstillingen
 i Handelen næppe ere betalte bedre end mange af de simple.
 Til at bøde herpaa ville Udstillingerne efterhaanden ved at fort-
 sættes bidrage meget.

I de store Træk giver allerede denne første Udstilling en
 ret interessant Bekræftelse paa det, man forud kjender om de
 Egne, hvor det bedste Maltbyg produceres her i Landet. Vest-
 lolland har leveret de to bedste Mærker, nemlig fra Nabo-
 gaardene Frederiksdal og Stensgaard, der ligge tæt
 ud imod Langelandsbæltet. Nordvestsjælland, denne hele frugt-

bare Egn, der omfatter det Meste af Holbæk Amt, har leveret et af de 3 1ste Klasse's Mærker, fra Frihedslund, og desuden i 2den og 3die Klasse en hel Række Mærker (Frihedslund, Flinterupgaard, Daurup, Dragsholm og Lerchenborg); i 2den Klasse findes ogsaa et Par Sydvestjællandske Gaarde, Gaunø og Vejlsø, der ligge ud imod Havet mod Vest. Egnen Nyborg—Rjærteminde har ogsaa leveret et betydeligt Kontingent til de højeste Klasser, nemlig fra Svælsberg, Sludegaard, Zastrow, Hannesborg og Hverringe, Faxeegnen og Møen; disse Egne, der have Jorder, som ifølge deres hele naturlige Bestaffenhed maa antages i særlig Grad at høre til Landets bedste Bygjorder, have leveret en Del gode Maltvarer og nogle i 2den og 3die Kl. (Marienborg, Klintholm, Snekfergaarden, Dremandsgaard), men komme i det Hele ikke saa højt som de for de vestlige Søvinde udsatte Egne. Men ogsaa fra Egne, der ikke kunne regnes for at høre til de bedste Maltbyggegne, findes der smukke Mærker fremstillede, saaledes fra Mørdrupgaard ved Slangerup (Frederiksborg Amt), der ved 2 af 3 indsendte Prøver viste, at der ogsaa her kan produceres gode Maltvarer. Fra Jylland var der Prøver (Engelholm, Drumgaard, Gersdorfslund og Borupgaard) der vare antagne som Maltvarer, men ikke til Export. Med noget større Ensartethed vilde disse ligesom saa mange andre Prøver paa Udstillingen sikkert vare komne højere op i Bedømmelsen.

At drage almindelig gyldige Slutninger med Hensyn til Reglerne for Dyrkning af Maltbyg af Opgivelserne fra en saadan enkeltstaaende Udstilling lader sig selvfølgelig ikke gjøre. Der er saa mangfoldige Faktorer, som her gjøre sig gjældende, at man i denne Henseende maa vise den yderste Forsomhed. Der er dog mange Enkeltheder af Interesse, som komme frem, saaledes at Frihedslund fra en Mark, der ligger 150 Fod over Havet, har leveret 1ste Klasse's Byg og fra en anden, endog 300 Fod over Havet, 2den Klasse's Byg.

At denne Gaard af Naturen er en god Byggaard, fremgaaer deraf, at Sædekornet er af Byg, der i 20 Aar er avlet paa selve Gaarden. Bygget fra Frihedslund i 1ste Klasse er avlet efter velgjødede Rodfrugter, medens de 2 andre Prøver fra samme Gaard i 2den og 3die Kl. have langstraaet Sæd som Forfrugt. Fra Flinterupgaard er Byg efter Roer eller Wærter kommet i 2den Kl., men Byg efter langstraaet Sæd i 3die Kl. Af de 4 Prøver fra Mørdrupgaard ere 2 efter Rodfrugter i 3die Kl., men 2 efter Bølgfæd i 4de Kl. I Modsatning dertil er det ret ejendommeligt at bemærke, at det bedste danske Byg paa Udstillingen, Frederiksdals, er avlet med Byg som Forfrugt, begge Afgrøder med et mindre Tilskud af Chilisalpeter, der vistnok her maa ansees for at være paa sin Plads. Det er en tidlig og vel drænet Gaard med bindende, frugtbare Zorder i god Gjødningskraft og Kultur. Rabogaarden, Stensgaard, har en 6 Marksdrift med Hvede som Forfrugt og udvænet Zord, der ikke kan siges at være i særlig stærk Gjødningskraft, medens der dog er anvendt et forholdsvis betydeligt Tilskud af Fosforsyregjødning i en længere Arrække. For begge Gaarde gjælder det, at de ere velkendte fra gammel Tid som hørende til Hollands bedste Byggaarde. Med Hensyn til Mo- denhedsgrad og Høstmaade er det med den nøjagtigste Op- gjørelse ikke muligt at uddrage noget bestemt Resultat fra Op- givelserne. Største Delen af det bedste Byg er dog opgivet som høstet i gulmoden — ikke overmoden — Tilstand, men der findes ogsaa meget tidlig høstede Mærker (Flinterupgaard Nr. 11), der dog maa sættes højt. Sædekornets Betydning kommer ret godt frem ved de to Prøver fra Daurup, hvor Nr. 76 (Kl. 2) er avlet efter Chevalierbyg, oprindelig fra Verchenborg, medens Nr. 77 (Kl. 4) er efter dansk Byg af Gaardens egen Avl. Det er rimeligt, at man i Aarenes Løb stadig vil kunne finde flere Træk af Interesse i Dyrk- ningsopgivelserne og navnlig ved Sammenligning af flere Prøver fra samme Avlssted. De maa dog, som sagt, altid be-

handles med største Bærfomhed navnlig med Hensyn til deraf at uddrage almindelige Slutninger.

Foranstaltninger til Maltbygdyrkningens Fremme. Det er selvfølgelig klart, at Forbedringen af Maltbyggets Kvalitet skal foregaa i hvert enkelt Aulsbrug, og at der tildels maa benyttes forskjellige Veje i hvert enkelt Sted for at naa det heldigste Resultat, Alt i Overensstemmelse med de stedlige Forhold for Jordbund, Beliggenhed og Drift. Ikke desto mindre er der dog ikke Tvivl om, at der ligesaa vel for Bygdyrkningen som for en hvilken som helst anden Gren af Landbruget lader sig udrette Meget til dens Fremme gennem almindelige Foranstaltninger.

Ved Siden af de almindelige Udstillinger for hele Landet, der nu ville blive afholdte aarlig i Industriforeningen, maa det stærkt anbefales at afholde stedlige Udstillinger af Byg med Bedømmelse i de enkelte Landboforeningskredse. Derved spredes Varekundskaben paa den bedste Maade, og ved Fremstilling af virkelige Standardprøver til Sammenligning, Prøver af inden- og udenlandsk Aul af virkelig fineste Maltvare, erhverves der en Kundskab om Byggets Kvalitet og virkelige Værdi, der vil være højt værdifuld og maa ansees som nødvendig for enhver Producent.

Ligesom jeg søgte at paavise det i Marts Maaned, maa jeg atter fremhæve den store Betydning af praktiske Dyrkningsforsøg rundt i Landet. Saadanne bør udføres efter bestemte Regler, navnlig med samme Slags Sædeforn, og saaledes at der dermed forbindes som et Hovedformaal Udførelsen af Modenhedsforsøg, under nøjagtig Kontrol og paa ganske ensartet Maade, saavidt muligt med Undgaaelse af Alt, hvad der kan udøve forstyrrende Indflydelse. En Fremstilling af Resultatet ved Prøver, indsendte til Efteraarsudstillingen i Industriforeningen, og en sagkyndig Bedømmelse af disse vilde i Aarens Løb utvivlsomt give Oplysninger af største Betydning for Maltbygdyrkningen i de enkelte Egne.

Ogsaa ved Udførelsen af videnskabelig ledede Dyrk-

ningsforsøg, der maatte udføres efter en bestemt vel overvejet Plan, paa et og samme Sted, vilde kunne bringes megen Oplysning. Der burde hertil vælges et Sted, hvor det bevislig er muligt at avle fin Maltbare, men hvor der, for at dette skal naaes, dog maa anvendes særlig Omhu i Dyrrningen. Med Hensyn til Sædstifte, Forfrugt, Gjødning, Jordbehandling, Sædekorn, Saaning, Høstmaade, Tærstnings-tid o. s. v. er der Forhold, som sikkert paa denne Maade vilde kunne finde særdeles nyttig Belysning, af en Paalidelighed og almindelig Gyldighed, der ikke kan naaes ad rent praktisk Vej.

Endelig er der altid fuldt op at gøre for de rent videnskabelige Undersøgelser over Byg, produceret paa forskjellig Maade og under forskjellige Forhold, ved Tælleprøver, Mikroskopet og den kemiske Analyse, mulig ogsaa ved Spiringsforsøg.

Ønskeligt er det — hvad der end skal foretages, og hvor mange Kræfter, der end mulig ville give sig i Lag med de herhenhørende Opgaver — at Arbejdet maa blive udført i Fællesskab og efter en bestemt Plan, med bestemte fælles Formaal for Øje.

Hertil knyttede sig følgende Diskussion:

Kaptajn, Brygger Jacobsen maatte beklage, at han ikke var bleven saa tidlig færdig med de Undersøgelser, som han havde tilbudt Hr. Frederiksen at udføre med Hensyn til Kvaliteten af Byg, høstet til forskjellige Tider, at Resultatet af disse Undersøgelser kunde være blevet optaget i Foredraget; han havde først kort forinden Mødet faaet sine Optegnelser bragte i en saadan Form, at de kunde overleveres Hr. Frederiksen. Da Hr. Frederiksen imidlertid ikke havde haft Tid til at sætte sig ind i Sagen, havde han ikke troet sig i Stand til at rekrere Resultatet af de foretagne Undersøgelser og havde derfor bedet Taleren om at gjøre det, hvilket han derfor nu skulde tillade sig.

Efter Talerens Mening har Hr. Frederiksen erhvervet sig en overordentlig stor Fortjeneste af Landbruget ved at skaffe den omhandlede Samling af Bygprøver tilveje. Hvor lærerig og interessant Udstillingen er, staaer den dog tilbage for det, der kan

læres ved at undersøge denne Samling af Prøver af Byg, høstet til forskjellige Tider. Af hver Prøve har Taleren i Reglen undersøgt 2 Portioner, hver bestaaende af 100 Korn. Kornene ere bleve overflaarne, og i de Tilfælde, i hvilke Resultaterne ikke stemmede temmelig overens, har Taleren undersøgt andre to Portioner, saaledes at der altsaa i saadanne Tilfælde er overflaaret og undersøgt 400 Korn af hver Prøve. Bygkornenes Bestaffenhed har Taleren henført til tre Klasser: haarde og glasagtige Korn, halvt melede Korn og fuldt melede Korn. Ved Undersøgelsen træffer man ofte paa Korn, der staa paa Overgangstrinet mellem den første og anden Klasse og mellem den anden og tredie Klasse, og med Hensyn til disse opstaaer der altsaa Tvivl om, til hvilken af Klasserne man rettest bør henhøre dem. Taleren har i saadanne Tilfælde baaret sig ad paa den Maade, at han har lagt saadanne Korn i en Gruppe for sig selv og da tilsidst henregnet den ene Halvdel til den ene og den anden Halvdel til den anden af de Klasser, mellem hvilke Kornene stode i Henseende til Bestaffenhed. Naturligvis kræves der længere Tids Øvelse, for at man med nogenlunde Sikkerhed kan foretage en saadan Bedømmelse.

Af de Prøver, som Taleren har undersøgt, skal han først omtale dem fra Direktør Hermann i Saaleegnen, af hvilke den første er høstet i meget grøn Tilstand.

Nr.	Høstet den	Haarde og glasagtige	Halvt melede	Fuldt melede
1	20. Juli	82 pCt.	18 pCt.	
2	26. —	38 —	45 $\frac{1}{2}$ pCt.	16 $\frac{1}{2}$ pCt.
3	30. —	28 $\frac{1}{2}$ —	52 —	19 $\frac{1}{2}$ —
4	5. August	0 —	13 $\frac{1}{2}$ —	86 $\frac{1}{2}$ —

Spad Prøven Nr. 1 angaaer, da var det meget vanskeligt at afgjøre, hvilke af disse ganske smaa Korn der vare fuldt melede, og hvilke der vare halvt melede, og de ere derfor slaaede sammen. Spad de øvrige Prøver angaaer, da ser man, at der fra den 30te Juli til den 5te August, altsaa i 5 Dage, er foregaaet den mærkbare Forandring, at de haarde og glasagtige Korn ere aldeles forsvundne, og de fuldt melede Kornes Antal steget fra 19 $\frac{1}{2}$ pCt. til 86 $\frac{1}{2}$ pCt. Taleren vilde, da han første Gang, efter at have undersøgt 2 Prøver, kom til dette Resultat, ikke tro sine egne Øjne, og han tog derfor to andre Portioner og anstillede en fornøjet Undersøgelse, men han kom atter til samme Re-

sultat som første Gang. Han tvivler derfor ikke om, at hans Resultat er rigtigt. Det er imidlertid uforklarligt, at der i 5 Dage kan foregaa en saadan Forandring, men at den er foregaaet, er vist.

Fra samme Mand har Taleren undersøgt Prøver af Byg, fiddende i År og høstet til samme Tid som ovenstaaende Prøver (se efterstaaende Tabel).

Nr.	Haarde og glasagtige	Halvt melede	Fuldt melede
1	meget faa	de allerfleste	nogle enkelte
2	38 pCt.	54 pCt.	8 pCt.
3	30 —	60 —	10 —
4	0 —	14 —	86 —

Foruden disse Prøver fra Direktør Hermann er der ogsaa andre Prøver af „fint Byg fra Saale“, men af disse har Taleren kun havt Lejlighed til at undersøge én, og den indeholdt 2 pCt. haarde og glasagtige Korn, 21 pCt. halvt melede og 77 pCt. fuldt melede. Dette Resultat er iøvrigt det samme, som Taleren stadig er kommen til tidligere, naar han har undersøgt Byg fra Saale.

Af „Vinter Byg“ fra Gruber i Alsace har Taleren undersøgt 2 Prøver, som stemme saa temmelig overens. Bygget, som vistnok er meget melet, indeholdt 3 pCt. haarde og glasagtige Korn, 8 pCt. halvt melede og 89 pCt. fuldt melede. At producere saadant Byg er et Maal, hvorefter det ganske vist er værd at trænge, og Taleren kan derfor ikke undlade at henlede Opmærksomheden paa de Forsøg, der ere gjorte i Alsace paa at forbedre Bygavlen der. De Fremskridt, Bygavlen har gjort i det nævnte Land, ere meget betydelige; de iværksatte Udstillinger, Prøveavlinger og andre lignende Foranstaltninger have baaret overordentlig rige Frugter, og det var vistnok værd at overveje, om ikke Exemplet fra Alsace burde efterlignes hos os. Hvorvidt nu Ubsaaning af Byg om Efteraaret passer for os, er jo tvivlsomt, men det er dog altid et Forsøg værd, thi, som man seer, er Vinterbyg det, som giver de fleste Procent melholdige Korn og altsaa det mest værdifulde for Bryggerierne, hvorfor det vilde betale sig overordentlig godt at exportere det til England.

Af Byg, saaet om Foraaret, har Taleren undersøgt en Prøve fra samme Mand; den indeholdt 12 pCt. haarde og glasagtige Korn, 28 pCt. halvt melede og 60 pCt. fuldt melede.

Undersøgelsen er imidlertid kun foretagen med 100 Korn og maa derfor gjentages. Naar Taleren er kommen til et paalideligt Resultat, skal han meddele Hr. Frederiksen det, for at det kan blive offentliggjort.

Taleren skal nu forlade det fremmede Byg og gaa over til det danske, af hvilket det fra Lerchenborg staaer øverst i Rækken. Resultatet var følgende:

Nr.	Høstet den	Haarde og glasagtige	Halvt melede	Fuldt melede
1	26. Juli	90 $\frac{1}{2}$ pCt.	9 $\frac{1}{2}$ pCt.	
2	30. —	16 $\frac{1}{2}$ —	14 pCt.	69 $\frac{1}{2}$ pCt.
3	8. August	9 $\frac{2}{3}$ —	20 $\frac{1}{3}$ —	70 —
4	18. —	9 —	11 —	80 —

Man maa her lægge Mærke til, at medens de fuldt melede Kornes Antal i de 4 Dage fra 26. Juli til 30. Juli er steget til 69 $\frac{1}{2}$ pCt., er det i de næstpaafølgende 8 Dage kun steget $\frac{1}{2}$ pCt., nemlig fra 69 $\frac{1}{2}$ pCt. til 70 pCt. Grunden dertil kan muligvis ligge i, at Tørtten, som herfæde paa den Tid, har standset Udviklingen; men hvorvidt det virkelig er Tilfældet, skal Taleren ikke kunne sige.

Bygprøverne fra Lerchenfelt have givet følgende Resultat:

Nr.	Høstet den	Haarde og glasagtige	Halvt melede	Fuldt melede
1	28. Juli	28 pCt.	17 pCt.	55 pCt.
2	4. August	14 —	29 $\frac{1}{2}$ —	56 $\frac{1}{2}$ —
3	9. —	12 —	25 —	63 —
4	14 —	8 $\frac{1}{2}$ —	19 $\frac{1}{2}$ —	72 —

Af Prøverne fra Frederiksdal gav:

Nr.	Haarde og glasagtige	Halvt melede	Fuldt melede
1	22 pCt.	25 pCt.	53 pCt.
2	16 —	26 $\frac{1}{2}$ —	57 $\frac{1}{2}$ —
3	14 —	22 —	64 —
4	8 —	19 —	73 —

For Villetjøbelevgaard's Vedkommende var Resultatet følgende:

Nr.	Haarde og glasagtige	Halvt melede	Fuldt melede
1	38 pCt.	39 pCt.	23 pCt.
2	31 —	31 —	38 —
3	21 —	32 —	47 —
4	13 —	17 —	70 —

Endelig kommer Bygget fra Højbygaard; deraf indeholder:

Nr.	Haarde og glasagtige	Halvt melede	Fuldt melede
1	53 pCt.	28 pCt.	19 pCt.
2	29 ¹ / ₂ —	38 —	32 ¹ / ₂ —
3	21 ¹ / ₂ —	39 —	39 ¹ / ₂ —
4	15 —	32 —	53 —

Som man vil se af de fremsatte Tal, staaer Bygget fra Højbygaard, hvad Meletheden angaaer, betydelig under Bygget fra de andre Steder. I det Hele taget staaer Bygget fra Lerchenborg, hvad den melede Bestaafenhed angaaer, højest af alt det danske Byg, ja det staaer endogsaa over „det fine Byg fra Saale“, som kun indeholder 77 pCt. fuldt melede Korn, og det overgaaes i Virkeligheden kun af Byg fra Direktør Hermann i Saale, hvilket naaede op til 86¹/₂ pCt. fuldt melede Korn, og af Byg fra Gruber i Alsace, hvilket endogsaa naaede op til 89 pCt. fuldt melede Korn.

Taleren skal ikke undlade at henlede Opmærksomheden paa Nr. 34 i Kataloget, Byg fra Fredsholm. For nogle Aar tilbage vilde dette Byg være blevet lovprist af vore Kjøbmænd som udmærket smukt Byg, og det har ogsaa ganske vist noget bestilende ved sig; men ved nærmere Eftersyn opdager man snart, at det er meget glasfset. Analysen giver 60¹/₂ pCt. fuldstændig glasagtige Korn, 22 pCt. næsten helt glasagtige, 13¹/₂ pCt. halvt melede og kun 4 pCt. fuldt melede.

Som allerede nævnt, er der Opfordring for os herhjemme til at forsøge paa at benytte de samme Fremgangsmaader, som man med stor Flid har benyttet i Alsace, og som det synes med godt

Resultat. Om det nu her under vore Forhold vil spille en lignende Rolle som i Alsace at udsætte Præmier for det bedste Byg, skal Taleren ikke sige, men i ethvert Tilfælde burde man gjøre alt for at vække Interesse hos Landmændene for at producere det fineste Byg, og der er al Sandsynlighed for, at Landmændene ved at følge de Raad og Vink, der blive givne af Videnskabsmænd og af erfarne, kyndige og praktiske Landmænd, ville se deres Bestræbelser med Hensyn til Bygavlen bære Frugt. Ved at behandle Jorden paa rette Maade, ved at vælge den rette Høsttid, ved at give Kornet Lejlighed til Eftermodning enten paa Staar eller i de smaa Høbe — thi der er ikke Tvivl om, efter alt hvad der foreligger, at der finder en Eftermodning Sted i Stracæ, — vil der ganske sikkert kunne naaes meget, og i ethvert Tilfælde fortjene de herhen hørende Forhold at studeres nærmere.

Ved at besigtige Prøverne under Bedømmelsen forekom det Taleren, at den Uensartethed, hvoraf mange Prøver bære Præg, strev sig fra uensartet Saaforn. Nogle Korn synes at have Karakteren af Chevalierbyg, medens andre Korn have et groot Udsæende med tyk Stal og andre Egenskaber, som ere ejendommelige for Byg fra vore svære Jorder. I det Hele taget troer Taleren, at de Landmænd, der kunne tænke paa at dyrke fint Maltbyg, ville finde deres Fordel ved i en Del Aar med ikke for lange Mellemrum at tage nyt Byg til Saaforn fra England eller Saale-Eggen. Taleren har tidligere uddelt Saalebbyg til Saaning; i de første Aar efter dets Anvendelse var Kornet melet, men efterhaanden forsvandt denne Egenskab, paa nogle Steder tidligere, paa andre senere.

Hvad de videnskabelige Forsøg angaaer, som den ærede Foredragsholder omtalte, da skal Taleren ikke benægte, at de kunne være meget nyttige, men han kan dog ikke tilbageholde den Bemærkning, at han venter sig mere af rent praktiske Forsøg af Landmændene; naar man giver dem den fornødne Vejledning, — og i den Henseende ville saadanne lokale Udstillinger, som de af den ærede Foredragsholder omtalte, være særdeles vigtige — og desuden, hvis det kan lade sig gjøre, udsættes Præmier for det bedste Byg, ville Forsøg nok blive iværksatte. En Udstilling som den, der for Tiden er her i Kjøbenhavn, maatte man ønske kunde tages i Sjælland i enhver Landbosforening; enhver Landmand burde have Lejlighed til at se den og anstille Sammenligninger.

Redaktør Frederiksen skal ikke undlade at gjøre opmærksom paa, at Grunden til flere Mærkeligheder og Uoverensstemmelser naturligtvis ligger i, at Dyrkningsforholdene ikke have været saa ens alle Steder, som det maatte ansees for ønskeligt ved slike

Forsøg. Nogle Steder har der saaledes samtidig med Bygfor- søgene været gjort Gjødningsforsøg, og andre Steder har der været andre Forstjelligheder tilføede. Som Steder, hvor saadanne Uregelmæssigheder paavisslig have fundet Sted, skal Taleren nævne Frederiksdal, Strandegaard og Højbygaard.

Overlærer Facoppidan. Naar den ærede Foredragsholder udtalte, at den tyksaaede Sæd vilde give de fleste Sideskud, da maa dette vistnok være en Fortalelse; thi det er netop den tyndsaaede Sæd, der giver de fleste Sideskud. Taleren har saaledes seet enkelte Bygkorn give nogle og tyve udviklede Sideskud.

Redaktør Frederiksen. Ja, det er ganske rigtigt, at den tyndsaaede Sæd vil give de fleste Sideskud, men de blive ogsaa næsten alle udviklede; det, hvorom Taleren imidlertid er her, er de soagere, sildig udviklede Sideskud, og de fremkomme snarere i den tyk- end i den tyndsaaede Sæd.

Statsraad Tesdorpf maa i høj Grad anerkjende det over- ordentlig interessante og lærerige, som Udstillingen i sin Helhed frembyder for Landmændene; han mindes saa at sige ikke nogen Foranstaltning, der i den Grad har interesseret ham som denne Udstilling. Alt, hvad han har haft Lejlighed til at se paa Ud- stillingen, har interesseret ham i høj Grad, og han veed kun ikke, hvem man med Hensyn til denne Udstilling skal takke mest, enten dem, fra hvem Tanken om Udstillingen er udgaaet, eller dem, som have gjort den saa lærerig gjennem en omhyggelig og værdifuld Bedømmelse. Saavel Hr. Frederiksens Foredrag som Hr. Kaptajn Jacobsens Meddelelser ere virkelig af den Art, at man næsten kan sige, at de ere epokegjørende i vor Bygavls Historie, og den sidste Opfordring, som Hr. Jacobsen fremsatte, nemlig at fremvise Ud- stillingen i de forskjellige Landboforeninger, er noget, som uvil- kaarlig paatrænger sig, saasnart man seer Udstillingen. Taleren skal derfor heller ikke skjule, at han har i Sinde at ville anmode om at faa en Del af Udstillingen ført til Falster, saaledes at den kan være der paa den Dag, da der holdes Generalforsamling i Landboforeningen. En Samtale, som Taleren havde med Stats- raad Valentiner angaaende denne Sag, viste ham, at Statsraad Valentiner antog, at en saadan Fremvisning udenfor Kjøbenhavn af en Del af Udstillingen kunde lade sig gjøre, uden at derved Udstillingen i Industriforeningen, hvilken jo skal strække sig over et længere Tidsrum, vil lide nogen Skade. Kunde den Tanke lade sig realisere, kunde man bringe en Del af Udstillingen hen til de forskjellige Midtpunkter af Landet, og da navnlig til dem, hvor der er Tale om at kunne avle fint Byg — og hvor er vel det Sted, hvor Bygavlen ikke kan forbedres og fremmes, naar der anvendes den tilbørlige Omhu paa den — vil det ubetinget gjøre

overordentlig megen Gavn. For sit Bedkommende er Taleren overordentlig glad over, at Lolland-Falster ved denne Lejlighed har været med om at vinde Prisen og staaer højt eller højest i Rækken af de bygglende Provinser. Dette stadfæster for øvrigt, hvad Taleren for 11 Aar siden iagttog hos Brøchner i Hull. Denne havde en stor Mængde Prøver af Byg, og ogsaa blandt disse stod Byg fra Lolland-Falster højest. I det Hele taget ere Bygavlerne heldig stillede paa Lolland-Falster; naar de benytte sig af de gode Vilkaar, som der findes, og ret gjøre sig Umage, ville de paa Lolland-Falsters stærke Jorder kunne avle smukt Byg. Taleren taler her af Erfaring, thi han avler det bedste Byg paa sine stærkeste Jorder. Stærk Jord er altsaa som sagt efter Talerens Erfaring ikke nogen Hindring for at kunne avle godt Byg, og Taleren troer ogsaa, at fremtidige Undersøgelser fremdeles skulle vise det. De Meddelelser, vi have faaet fra Alsace, hvor Bygavlen tidligere virkelig lod meget tilbage at ønske, men nu er arbejdet op til et højt respektabelt Standpunkt, vise os, at der virkelig kan gøres meget i den Retning, hvad vi ingensinde tidligere have troet. Landmændene ere meget tilbøjelige til at skrive alt over paa Jordens Regning; de ere af den Mening, at det er Jorden, der helt og holdent giver Bygget Værdi som Maltbyg; men hvad der nu er fremsat viser — og man tør paa ingen Maade sætte et Spørgsmaalstegn bag disse Meddelelser — at der fra Landmændenes Side kan gøres grumme meget, og det er baade opmuntrende og trøstende; det er i højeste Grad fornøjeligt at høre, at vedholdende Bestræbelser fra Landmændenes Side ville kunne bidrage til, at det værdifuldeste af alle landøkonomiske Produkter kan høves til en langt højere Værdi, end vi hidtil have kjendt. Taleren skal slutte med at udtale en hjertelig Tak til Hr. Kaptajn Jacobsen, som jo i Virkeligheden ikke er Landmand, men hvis store Bedrift staaer i nær Berøring med Landmændenes Virksomhed, for den Utrættelighed, han stadig viser med Hensyn til alle de Spørgsmaal, der angaa Bygavlen.

Kaptajn Jacobsen maatte i Anledning af Etatsraad Tesdorps's sidste Ytring udtale, at han kun kan gjøre overordentlig lidt med Hensyn til Fremme af den foreliggende Sag. Skjøndt Taleren ikke er Landmand, maa dog Spørgsmaalet om Maltbyg ligge ham meget paa Hjærte, og det ikke alene af samme Grund, som det maa ligge enhver Danst, enhver god Patriot paa Hjærte, nemlig fordi det i statsøkonomisk Henseende spiller en Rolle, men ogsaa fordi det i landøkonomisk Henseende spiller en Rolle. Taleren kan ganske vist skaffe sig saa godt Byg, som han vil, lige som man i tidligere Tider gjorde i Alsace. Bryggerne og Maltgjørerne der viste imidlertid, at Bygavlen var noget, der

interesserede dem; de stillede sig i Spidsen for at faa den forbedret og ydede Bidrag dertil, og nu have de stor Andel i de Fremmskridt, der ere gjorte i saa Henseende, og disse komme ikke alene Bryggerne tilgode, men ogsaa Landmændene. Taleren nærer det Ønske, at han kunde gjøre noget lignende for Bygavlens Forbedring herhjemme som det, Gruber i Forbindelse med andre Bryggere have gjort i Alsace. Det, Taleren hidtil har gjort, er kun lidt i Sammenligning med det, hans Kollegaer i Alsace have gjort. Hvis Bryggerne imidlertid ikke kunne tage Sagen op herhjemme, maa Landmændene gjøre det; et saa lysende Exempel som det fra Alsace burde ikke gaa tabt.

Adjunkt Grønlund. Enten maa Kaptajn Jacobsen og Taleren opfatte de forskjellige Glasagtigheds- og Melethedsgrader paa forskjellig Maade, eller ogsaa maa der være noget afvigende ved de forskjellige Prøver; thi Taleren har ogsaa faaet lignende Prøver som Kaptajn Jacobsen og har forfærdiget Præparater for Brygger Jacobsen jun., hvilke ere udstillede, men han har i adskillige af Prøverne fundet enten mere Mel eller mere Glas end Kaptajn Jacobsen. Rigtignok har Kaptajn Jacobsen foretaget Undersøgelsen med et langt større Antal Korn end Taleren, men det skulde dog ikke synes, som om det skulde kunne gjøre Udslaget. Forinden Taleren meddeler Resultaterne af sine Undersøgelser, hvoraf man kan se, at Spørgsmaalet om Modenhedsgraden endnu fortjener en lang Række af Forsøg, inden man kan slaa noget fast i den Retning, maa han gjøre opmærksom paa, at han har brugt en noget anden Inddeling med Hensyn til Bygkornenes Bestaffenhed end Kaptajn Jacobsen. Taleren har nemlig med Hensyn til Bestaffenheden inddelt Bygget i 5 Klasser: Mel, Mel med Glas, Mel plus Glas, Glas med Mel og Glas. Resultatet af Undersøgelserne har nu været følgende:

Nr. 1.   Nr. 2.   Nr. 3.   Nr. 4.

Verchenborg.

Glas med lidt Mel.   Glas + Mel.   Mel + Glas.   Mel med Glas.

Verchenfelt.

Mel med lidt Glas.   Mel med lidt   Mel med Glas.   Mel med Glas.
Glas.

Frederiksdal.

Mel med Glas.   Mel + Glas.   Mel med Glas.   Mel med Glas.

Højbygaard (efter Roer).

Glas + Mel.   Glas med Mel.   Glas med Mel   Glas med Mel.
til
Glas + Mel.]

Samme (efter Kløver).

Glas med Mel.   Glas med Mel.   Glas med Mel.   Glas med Mel.

Nr. 1.	Nr. 2.	Nr. 3.	Nr. 4.
Strandegaard.			
Glas med Mel.	Glas med Mel.	Glas.	Glas.
Rosendal.			
Glas med Mel.	Glas med Mel.	Glas med Mel.	Glas med Mel.
Krusesminde.			
Glas.	Glas.	Glas.	Glas.
Nybollegaard.			
Glas med lidt Mel.	Glas med lidt Mel.	Glas med Mel.	Glas + Mel.
Halle.			
Mel + Glas.	Glas med Mel.	Glas med Mel.	Mel + Glas.

Da Taleren fik disse Prøver, vidste han ikke, hvilke der vare de tidligst, og hvilke der vare de senest høstede; han havde faaet dem sendt med Nummer og troede, at man havde været saa kløgtig at ombytte dem. Selv om Taleren havde antaget, at Modenhedsgraden havde nogen Betydning, saa vidste han dog som sagt ikke i dette Tilfælde, hvilket Byg der var det mest modne. Taleren skal imidlertid ikke gaa videre ind paa dette Spøgsmaal, der som sagt maa optages til fornyet Undersøgelse. Hvad han derimod ikke skal lade uomtalt er, at der ved flere Prøver har været Forskjelligheder tilstede med Hensyn til Gjødningsforhold, Behandlingsmaade o. s. v., og disse kunne derfor egentlig slet ikke sammenlignes, efter som de Betingelser, som Taleren anseer nødvendige i saa Henseende, ikke ere tilstede. Prøverne vise, at Jordens Behandling er det allervigtigste. Hvorledes det forholder sig med Bygget fra Halle, veed Taleren ikke; saavidt han har forstaaet, er den ene Prøve taget af Nr. 1, medens den anden er taget af tørstet Korn, men begge Prøver siges at være tagne af samme Neg; Spørgsmaalet er nu imidlertid, om alle 4 Prøver ere tagne paa det samme Sted af Marken, eller om nogle ere tagne paa et Sted, andre paa et andet: om Jordbundsforholdene og Gjødning have været ens eller ikke o. s. v. Dette er ogsaa Spøgsmaal, der maa tages med i Betragtning, for saavidt der skal kunne anstilles Sammenligning. Naar det sluttelig er blevet udtalt, at Bygspørgsmaalet bedre kunde løses af praktiske Folk end af Videnskabsmænd, da skal Taleren dertil bemærke, at praktiske Folk ofte tro, at de ere komne til et Resultat, men naar saa dette Resultat nærmere undersøges, viser det sig ikke saa sjældent, at det er i høj Grad løst og saa at sige for intet at regne. Taleren skal i saa Henseende blot nævne de klimatiske Forhold; dem seer man hen til uden at have Thermometermaalingen at støtte sig til. Det er ikke nok at sige, at de 2, 3, 4 Grevskaber i England, der give godt

Melbyg, have den og den Temperatur; man skal ogsaa se hen til de Grevskaber, der frembringe Glasbyg; saa har man Materiale tilstede ved Undersøgelsen af Forholdene. Hvad Danmark angaaer, da veed Taleren ikke, hvor de Undersøgelser findes, som angaa Skallundborgegnens Temperatur. Man har ogsaa fantaseret en Del om Luftspejlinger, men man kan saamænd lige saa godt sige, at det er Ildkugler eller Nordlys, der gjøre Kornet melet. Ad videnskabelig Vej ville de forskjellige Spørgsmaal sikrere og hurtigere kunne besvares end ad anden Vej, og det var ønskeligt, at Praktikere vilde følge Videnskabens Fremstrid; de vilde da i mange Henseender komme til et sikrere Resultat; som et Exempel i saa Henseende kan nævnes Stallets Udvikling, med Hensyn til hvilken der hersker forskellige Anstuelser hos Praktikerne, medens alle Videnskabsmænd, der have befattet sig med dette Spørgsmaal, ere komne til det Resultat, at der ingen Forskjel er paa Stallets Bygning hos det glassede og det melede Byg.

Kapitajn Jacobsen skal ikke indlade sig i nogen Diskussion med Hr. Adjunkt Grønlund angaaende de Resultater, som han troer at være kommen til ved sin Bedømmelse af de forskellige Bygprover, men blot gjøre opmærksom paa, at Hr. Grønlund har foretaget sine Undersøgelser ved Dverfaring af — saa vidt Taleren veed — 20 Korn, medens Taleren har foretaget sine Undersøgelser ved Dverfaring af i det mindste 200 Korn og i Tviolstilfælde endog af 3—400 Korn, og han kunde have ønsket, at han havde haft Tid til at foretage sine Undersøgelser med et endnu større Antal Korn, thi derved vilde Tilfældigheden have faaet et endnu mindre Spillerum. Men naar det viser sig, at der af 100 Korn kan være saa og saa mange melede og saa og saa mange glassede, er det let at indse, at man ved kun at tage 20 Korn let kan faa en overvejende Del af glassede Korn. — Hvad Taleren egentlig vilde udtale var, at han nærede den Overbevisning, at praktiske Forsøg og Jagttagelser, naturligvis ved Siden af Undersøgelser i Laboratoriet, var det, han ventede sig mest Udbytte af. Landmændene kunne godt foretage Observationer med Hensyn til Temperatur og, hvad der spiller en vigtig Rolle, Luftens Fugtighedsgrad. Ved Hjælp af Fugtighedsmaalere vil det være let at foretage de sidste Observationer, og han vil hertil føje, at det var ønskeligt, om de unge Landbrugskandidater kunde faa nogen Vejledning i og Impuls til at foretage og stadig fortsætte slike Jagttagelser. Dersom man fra alle Egne af Landet kunde faa Jagttagelser med Hensyn til Temperatur og Luftens Fugtighedstilstand og maaste ogsaa med Hensyn til Vindretningen, vilde man sandsynligvis kunne komme til en Forklaring af adskillige af de Fænomener, som nu staa dunkle for os; desuden vilde slike Oplysninger

ogfaa have Betydning for Videnskaben. Taleren skal i saa Henseende blot minde om, hvilken Betydning det har havt for Videnskaben, at Skibene i de forskjellige Have have foretaget Observationer med Hensyn til Vind- og Strømretninger. At de Jordstrøg, der ligge i Nærheden af Vand og navnlig paa en vis Maade i Relation til Havet, ere gunstige for Bygavlen, viser jo de Erfaringer os, som vi have baade fra England og Saaleegnen; ganske vist ligger den sidstnævnte Egn ikke i Nærheden af Havet, men den er en Floddal med et mildt behageligt Klima og med en jævn Fugtighed i Atmosfæren; Solen skolder og brænder ikke, og Vinterkulden er ikke saa stræng som ellers inde paa Fastlandet. Seer man hen til dette, faaer man saa at sige Anelse om, at det er af de samme Grunde, at Bygget i Saaleegnen bliver melet, som ved vore Kyster og i England.

Redaktør Frederiksen kan ikke undlade at træde op mod den Anskuelse, at det, som han i sit Foredrag i Foraaret udtalte angaaende de klimatiske Forhold, skulde være grebet ud af Luften. De Jagttagelser, som Taleren omtalte dengang, vare foretagne gennem en længere Række paa forskjellige Observationsstationer. Taleren fremhævede da udtrykkelig, at der var mange Forhold, som vare uforklarlige, men Fænomenerne maatte drages frem, fordi de eksisterede. Det viser sig jo ogsaa hos os, at de vestlige Kyster, hvor der findes gunstige Jordbundsforhold, og Smaasøerne, der ere udfatte for vestlige Vinde, give det bedste Byg. Hvad Taleren havde nævnt om Luftspejlinger er noget, som var kommet frem i en Afhandling i „Tidskrift for Landøkonomi“, og som han kun havde nævnt, fordi han havde fundet det Samme fremsat af Direktøren for et nytt Bryggeriakademi i en Afhandling. Til Slutning meddelte Taleren, at han havde faaet en Anmodning fra Koldingegnen om at faa Prøver fra Udstillingen sendte derover i November Maaned.

Forstander la Conr. Hr. Adj. Grønlund betragter Havets Reflex som betydningsløst for Byggets Udvipling. Taleren skulde ikke nægte, at han ogsaa studsede over, at Havets Reflex skulde have Indvirkning paa Bygget, men han havde dog optaget den paagjældende Afhandling i sit „Tidskrift for Landøkonomi“, da han ikke kunde se rettere, end at der kunde være nogen Sandhed deri. Det er jo bekjendt, at Planterne omkring Vand strække Grenene ned efter dette, og Aarsagen hertil har Taleren ikke kunnet forklare sig paa anden Maade end derved, at det fra Vandets Overflade tilbagekastede Lys lige saa vel som det direkte fra Solen kommende Lys begunstiger Planternes Væxt, eller som man siger: „drager Planterne mod sig“. Gaaende ud fra denne Betragtning, synes der ikke at være noget urimeligt i at antage, at muligvis Reflexen

fra Havet kan samle større Lysmasser i de nær Havet liggende Strækninger, og at det kan have Indflydelse paa Byggets Væxt. — Hvad det vintersaaede Byg i Alsace angaaer, da ønskede Taleren gjerne at vide, om det er Vinterbyg, der bruges som Udsæd, eller om det er Sommerbyg. (Frederiksen: Det sidste.) I saa Tilfælde maa Taleren sige, at det er vanskeligt at forstaa, hvorledes det kan gaa til, at slikt Byg, saaet om Efteraaret og liggende i Jorden særdigt til at spire, saa snart Varmen og Foraaret komme i Jorden, modnes senere end det, der saaes om Foraaret.

Redaktør Frederiksen skulde herom oplyse, at Bygget saaes sent om Efteraaret og meget dybt; desuden lide Planterne om Vinteren af Frostene, men til Gjengjæld have de et stort Rodnet, saa at de naturligtvis, naar de om Foraaret tage Væxten op, staa langt videre fremme i Væxt end det foraarssaaede Chevalierbyg. Den store Væxt af Blade og Stængler er det maafee imidlertid, som er Skyld i, at det esteraarsaaede Byg modnes senere end det foraarssaaede.

Forstander la Cour. Hvad Radsaaning angaaer, da tør Taleren ikke paastaa, at den giver flere Sideskud end Bredsaaning, men han vil dog ikke undlade at bemærke, at han er tilbøjelig til at mene, at Radsaaning giver en større Del sildige Sideskud end Bredsaaning. Taleren har saaledes seet et enkelt Bygkorn give nogle og halvfjerdsfindstue Straa, men af disse vare naturligvis mange komne senere frem end andre, og der var derfor en stor Ulighed tilstede. Bryggerne i Alsace holde jo desuden ikke paa Radsaaning men paa Bredsaaning.

Redaktør Frederiksen skulde lige overfor den sidste Bemærkning gjøre opmærksom paa, at man kan ikke radsaa saa sent om Efteraaret, fordi Jorden er ubekvem dertil, og man har derfor ikke noget andet Middel end at pløje Bygget ned. Hvad der saaes om Foraaret bliver derimod radsaaet. At Radsaaning giver mest ensartet udviklede *År*, er afgjort.

Forstander la Cour. Hvis det imidlertid bliver tyndt saaet, kommer der Uensartethed tilstede ved Sideskud. Hvad Tvemodenheden og sildigrønne *År* angaaer, kan Uarsagen dertil jo enten ligge i, at der er en Del sildig spirede Planter, der derfor ere grønne paa den Tid, Kornet ellers i det Hele taget modnes, eller ogsaa deri, at der er *År* af forffjellig Udvikling paa den samme Plante.

Kapitain Jacobsen. Paa de Steder, hvor de have det bedste Maltbyg, og hvor Taleren har havt Lejlighed til at iagttage Forholdene, i Tyskland, Frankrig og England, anvendes Radsaaning.

Præsidenten (Prof. Jørgensen). Det første, som er nødvendigt, forinden man kan gaa videre i Retning af at forbedre Bygavlen, er, at de Herrer Kjøbmænd ere enige om, hvad der er

det bedste Maltbyg. For en halv Snes Aar siden var der ikke nogen Enighed tilstede i saa Henseende; men skulde Kjøbmændene nu være komne paa det Rene med, hvad de ville have, skulde Landmændene nok komme efter at producere det. — Hvad de Jagttagelser af Fugtighedsgraden angaaer, som Hr. Jacobsen omtalte, da skulde Taleren udtale, at det vistnok ikke vilde være forbundet med saa stort Besvær at saa slige Jagttagelser anstillede, eftersom vi jo have meteorologiske Stationer her i Landet i stort Antal. Naar der endelig er blevet talt saa meget om, hvad Mr. Gruber har gjort i Alsace, da maa Taleren hertil svare: hvorfor gaer man ikke her i Landet den samme Vej, nemlig opretter et Selskab for Tilvejebringelsen af smukt Maltbyg? Et saadant Selskab vilde jo kunne arbejde med fuld Kraft paa at løse sin Opgave og være sikker paa at saa Understøttelse i tilstrækkelig Grad hos andre Selskaber. Til Slutning skulde Taleren ikke undlade at gjøre opmærksom paa, at man paa Landbohøjskolen vedbliver med at foretage Forsøg i den her omhandlede Retning.

Jægermester Friis (Byngbygaard). Hvad den af Hr. Frederiksen omtalte Opstilling af Høbe angaaer, som bruges i Alsace, da forekommer det Taleren, at det er kun de 4 Neg, for hvilke denne Opstilling kan siges at være til Nytte; det femte maa sikkert lide saa meget, at det ikke kan komme ind med de andre, men maa tages ind for sig. Arene paa dette maa jo være saa stærkt udsatte for Sol og Vind og Regn, at det Byg, der faaes deraf, ikke kan blive af samme Kvalitet som det Byg, der faaes af de A, som ere dækkede.

Redaktør Frederiksen. Paa det femte Neg bliver Rodenden vendt i Vejret. Man skulde tro, at der derved maatte samles meget Vand i Neget, men det er dog ikke Tilfældet, thi der bliver intet kasseret, og Vinterbygget i Alsace er ensartet og smukt. Taleren troer endvidere, at Kornene i de A, der hange uden om, snarest salme mindre end Kornene i Arene paa de Neg, der ligge paa Toppen af vore Langhøbe. De nedhængende A ere vistnok forholdsvis godt beskyttede mod Regnen, fordi Vandet let løber af dem.

Jægermester Friis. Man er jo imidlertid heller ikke tilfreds med Langhøbe; der foreslaaes jo nu Stak. Det forekommer dog Taleren, at *Moyettes* maa foretrækkes for Stak; han antog kun, at de A, der hange udenom, blive i for stærk Grad paavirkede af Vejrliget.

Redaktør Frederiksen. Grunden, hvorfor Taleren finder *Moyettes* mere anbefalelsesværdige end bornholmst Stak, er den, at man ikke kan sætte Stak, medmindre Bygget forud er halvtørret ved at lægges paa Staar, medens *Moyettes* kunne sættes op umiddelbart efter Mejningen, selv om der i Bygget findes grønt Utrud eller Kløver.